

BOEKENWEEK

Opfleurende woorden

Gestorven schrijvers krijgen een literaire avond. En anders zijn er hun boeken nog. **Arjan Peters** herontdekte Bordewijk.

Foto **Lisa Klaverstijn & Marie Wanders**

Gestorven schrijvers hebben het niet makkelijk in een cultuur die herdenken maar inspannend vindt. Als ze ons nog maar kort ontvallen zijn, willen we nog wel iets organiseren; de terugblik als rouwverwerking. Zo staat er op 6 april een avond op stapel rond Wim Brands (1959-2016) in de Rode Hoed in Amsterdam, waar ook zijn *Verzamelde gedichten* ten doop worden gehouden. En op 2 juni komt er een hommage aan Rogi Wieg (1962-2015) tijdens Poetry International in het Ro Theater, met de presentatie van de bundel *In een kring van menselijke warmte*, waarin 100 dichters hem eren.

Allebei niet te missen. En anders zijn er de boeken nog. Zo las ik deze week pas het in november tijdens een festival uitgebrachte *Verbrande Erven* van F. Bordewijk (1884-1965), een facsimile-editie van het verhaal dat in 1944 door de clandestiene Bezige Bij in een kleine oplage werd uitgegeven 'om de sombere tijden van de bezetting op te fleuren', schrijft bezorger Robert Gaarlandt in het nawoord. Of de schrijver met die toelichting had ingestemd, waag ik te betwijfelen. *Verbrande Erven* speelt tijdens de kerstdagen in Zwart-Schiedam, de wijk die tegen een sloppenwijk aanligt 'als een doodziek wijf dat ligt bij een nog niet zoo zieken kerel' (Fonds Histori-

sche Publicaties Schiedam; € 15,-).

Het is een prachtig verhaal over griezelige jeneverstokers, zweterige dampen en spookachtige fabrieken. Ooit schreef Frans Kellendonk een opstel over de levende architectuur, met de groteske woestheid die aan de gotiek doet denken, van Bordewijks verhalen. Wat mij nu opviel, is dat ook het omgekeerde opgaat: de mensen krijgen dingachtige trekken.

Neem de eigenaar van een eng-afzonderlijk gelegen stokerij: 'een harden zwarten hoed, een dik achterhoofd en drie kleine opgepompte rijwielbinnenbanden boven den kraag van een winterjas, en dat was meneer Moggedun die aan een stokje zwaar en krakend voor hen uitkuierte en plechtig hoestblafte uit de onderste verdieping van zijn buik.'

Een meisje uit Hazerswoude gaat een paar dagen logeren bij de protestantse ome Arie Drenkelford ('zijn hangsnor bedekte het leelijkste van zijn mond'), die met zijn vrouw, die Mensch wordt genoemd, ook door hun zes kinderen, op *Verbrande Erven* woont. Als dat maar goed gaat.

Wat zullen de 525 gelukkigen hebben gedacht, die in september 1944 de eerste lezers waren: het kan altijd erger? In dat geval fleurde Bordewijk hen inderdaad op.

